

ב"ה

פרשת שלח

עד מתי לעדה
במדבר יד, כז.

מכאן ל'עדה' שהיא עשרה

על הפסוק^[1] "עד מתי לעדה הרעה וגו'" - מעתיק רש"י את התיבות "לעדה הרעה וגו'", ומפרש: "אלו המרגלים" (ונקראו בשם "עדה", מכיון שהיו מרובים, שעל ידי זה יכלו לפעול על כל בני ישראל), ומוסיף, "מכאן לעדה שהיא עשרה", כלומר, מכיון שמדובר אודות המרגלים הרעים (שלכן מעתיק רש"י גם תיבת "הרעה"), מלבד יהושע וכלב, שמספרם עשרה, הרי, "מכאן לעדה שהיא עשרה".

ושאלו על זה...מפסוק זה למדים שעשרה נקראים בשם "עדה", אבל, אין הוכחה ש"עדה" קאי רק על עשרה, ולא על פחות מעשרה - חמשה, או אפילו שלשה, דלכאורה, כשם שיש להם חשיבות מיוחדת בנוגע לברכת הזימון^[2] (כפי שלמדים ממה שנאמר^[3] "כי שם ה' אקרא (אתם) הבו גודל לאלקיננו"), הרי יתכן שגם "שלשה" נקראים בשם "עדה"?

והביאור בזה:

הלשון "עדה" - בדרך כלל - קאי על כל בני ישראל, או על שבט שלם, וכיוצא בזה, כפי שמצינו ריבוי פעמים בפסוקים שלפני זה, וכמו כן בפרשה זו עצמה, שבה נאמר הלשון "כל העדה" כמה וכמה פעמים.

ומכיון שבפסוק זה מדובר אודות המרגלים, "אשר המה מלינים (את ישראל) עלי" - אינו מובן: מדוע נקראו כאן בלשון "עדה", "עד מתי לעדה הרעה וגו'", ולא "עד מתי לאנשים הרעים וגו'" (על דרך מה שכתוב^[4] "ואנשי סדום רעים וגו'"), כלשון הרגיל בפרשה זו עצמה - "האנשים^[5] אשר שלח משה לתור את הארץ", "האנשים^[6] מוציאי דבת הארץ"?!

וקושיא זו - על דרך היתור ד"עדה" - מכריחה את רש"י להוסיף בפשוטו של מקרא: "מכאן לעדה שהיא עשרה", היינו, שכוונת הכתוב ללמדנו שעשרה מישראל נקראים בשם "עדה".

[ולהעיר, שיש דעה^[7] שענין זה נלמד ממה שכתוב^[8] "ויבואו בני ישראל לשבר בתוך הבאים", נאמר כאן ונקדשתי בתוך בני ישראל^[9], ונאמר להלן ויבואו בני ישראל גוי בתוך הבאים, מה תוך שנאמר להלן עשרה אף כאן עשרה". ועל זה מדייק רש"י "מכאן לעדה שהיא עשרה" - שהלימוד הוא מפסוק זה דוקא].

ועל פי זה מובן גם שאין מקום להקשות מהי ההוכחה שפחות מעשרה אינם נקראים "עדה":

בדרך כלל קאי "עדה" על ריבוי אנשים, כאמור, "כל העדה", כל בני ישראל, או שבט אחד וכיוצא בזה, ויש צורך בלימוד מיוחד בנוגע לעשרה מישראל, שאף על פי שאינם ריבוי אנשים, מכל מקום, נקראים בשם "עדה".

ומכיון שכן, לא שייך לשאול מהי ההוכחה שפחות מעשרה אינם נקראים "עדה" - שהרי אפילו מה שעשרה נקראים "עדה" הוא חידוש שנלמד מיתורא דקרא. כלומר, הצורך בלימוד הוא - לא שפחות מעשרה אינם נקראים עדה, אלא אדרבה, שעשרה נקראים עדה.

קטע משיחת ש"פ שלח, מבה"ח תמוז, רשימת השומעים בלתי מוגה.
תו"מ ה'תשמ"ז ח"ג ע' 547.

^[1] במדבר יד, כז.

^[2] ברכות רפ"ז. וש"נ.

^[3] האזינו לב, ג. (ובפרש").

^[4] בראשית יג, יג.

^[5] במדבר יד, לו.

^[6] שם לז.

^[7] ירושלמי סנהדרין פ"א ה"ד. ועד"ז בירושלמי ברכות פ"ז ה"ג.

^[8] בראשית מב, ה.

^[9] ויקרא כב, לב.

פרויקט זו נוסד בימי השבעה לזכרון ולע"נ הרב גבריאל נח וזוגתו רבקה הי"ד
- שלוחי כ"ק אדמו"ר במומבאי, אינדיא

נדפס ומופץ ע"י הרה"ת ר' שלמה לרר ומשפחתו שיחיו
שלמה נחמ"ה, צביה זלאטע רייזל, שמואל, מנחם מענדל, ישראל אריה לייב, יוסף יצחק,
שניאור זלמן, חיה מושקא, אברהם דוד, אהרן, חנה